

Sağ Aortik Ark ve Aberran Sol Subklavian Arter Eşlikli Kommerrell's Divertikulum (Olgu Sunumu)*

Dr. A.Hande YARDIMCI (1), Dr. A.Yüksel BARUT (2), Dr. Hanife ÖZDEMİR (1), Dr. Mehmet Ali NAZLI (1)

ÖZET

Aortik ark ve onun ana dallarının anomalileri oldukça seyrek olup otopsi serilerinde ortalama % 3 olarak bilinmektedir. En sık görülen aortik ark anomalisi sol aortik ark ve aberran sağ subklavian arterdir. Bu sunumda diğer seyrek görülen anomali olan sağ aortik ark ve aberran sol subklavian arterin çıkışı düzeyinde oluşan divertiküler genişleme (Kommerrell's divertikulum) tartışılmıştır. Kaynaklarda tanımlanan olguların çoğu genellikle trakea ve özofagusla olan basılara bağlı bulgularla bildirilmiştir. Rastlantısal olarak tanısını koyduğumuz 40 yaşında bu olguyu seyrek görülmesi nedeni ile sunduk. **Anahtar Kelimeler:** Aortik ark malformasyonu, aberran sol subklavian arter, Kommerrell's divertikulum

SUMMARY

A Case Report: Kommerrell's Diverticulum

Anomalies of the aortic arch and its main branches are rare; estimations from autopsy series indicate a frequency of %3. The most common anomaly of the aortic arch is the occurrence of a left aortic arch with an aberrant right subclavian artery. Other, less common anomalies have also been described. These include the occurrence of a right aortic arch with an aberrant left subclavian artery that, in addition, has a diverticulum at its site of origin known as Kommerrell's Diverticulum. All cases described in the literature generally have symptoms related to tracheal or esophageal compression. We present the case of a patient diagnosed by chance with this rare anomaly.

Key Words: Aortic arch malformation, aberrant left subclavian artery, Kommerrell's diverticulum

GİRİŞ

Aortik ark ve onun ana dallarının anomalileri oldukça seyrek olup otopsi serilerinde %1-3 arasında değişmektedir. En sık görülen varyasyon sol aortik ark eşlikli aberran sağ subklavian arterdir. Diğer bir anomali daha az görülen sağ aortik ark ve aberran sol subklavian arter çıkışında görülen divertiküler genişleme olup bu Kommerrell's divertikulum olarak adlandırılır. Bu malformasyon oldukça seyrek olup tüm aortik ark anomalilerinin % 3 ünü oluşturmaktadır (1). Kaynaklarda tanımlanan olguların tamamı 35 yaşın altında trakea ve özofagusla ilgili bulgularıyla kendini belli eder. 75 yaşında 1 olgu ise rastlantısal olarak tanı almıştır (1).

OLGU

40 yaşında bayan hasta aralıklarla oluşan ve katı gıdalara karşı daha belirginleşen yutma güçlüğü yakınma-

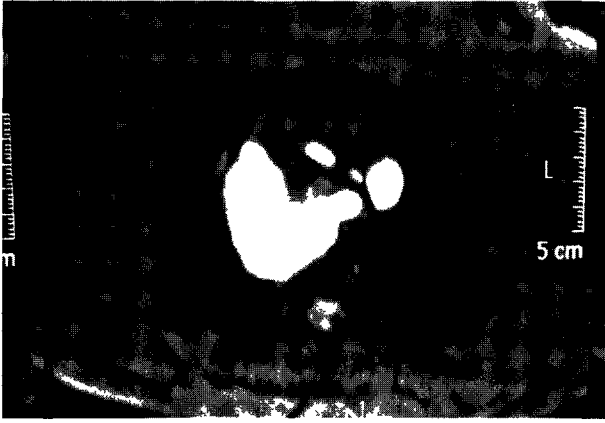
sı ile kliniğe başvurdu. P-A akciğer radyogramında özellik saptanmayan olguya İV kontrastlı toraks bilgisayarlı tomografi (BT) ve elde edilen bulgular sonucu ayırıcı tanı için manyetik rezonans anjiyografi (MRA) yapıldı.

Toraks BT incelemede arkus aortanın sağ yerleşimli olduğu ve trakea ile özofagusun sağ yanından arkaya doğru geçerek sağ arka mediastende aşağı doğru devam ettiği izlendi. Trakea bifurkasyonunun yaklaşık 2 cm

Resim 1: Kontrastlı BT incelemede sağ aortik ark ve aberran sol SCA posteriodan trakea ve özofagusu çevreliyor

S.B. İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyoloji Kliniği
Uzmanı (1), Şefi (2)
26-30 Ekim 2006 26. Ulusal Radyoloji Kongresi'nde poster olarak sunulmuştur. (*)

Resim 2: Kontrastlı aksiyel MRA incelemede aberran sol SCA çıkışında dilatasyon izleniyor

Resim 3: Kontrastlı koronal MRA incelemede her iki CCA ve SCA'nın aortadan ayrı çıktığı izleniyor.

üzerinde arkus aorta başlangıcında fokal genişleme oluşturan, özofagusu arkadan saran ve bası oluşturan aberran sol subklavian arterin çıktığı saptandı (Resim 1). Subklavian arterin çıkışı düzeyinde saptanan divertiküler genişleme Kommerrell's divertikülü olarak adlandırılmaktadır (1,2,3). BT bulguları 3 boyutlu (3D) rekonstrüksiyon görüntüleri ve ek olarak çekilen kontrastlı MRA ile birlikte değerlendirildi (Resim 3). 3D BT rekonstrüksiyon ve MRA incelemelerinde Kommerrell's divertikülü belirgin olarak izlendi. MRA incelemede aortik arkın sağ yerleşimli olduğu ve her iki CCA ve subklavian arterin ayrı bir dal olarak aortadan çıktığı saptandı.

TARTIŞMA

Aorta ile ilgili konjenital varyasyonlar oldukça azdır. En sık görülen varyasyon sol aortik ark eşlikli aberran sağ subklavian arterdir. Sağ arkus aorta daha seyrek bir anomali olup burada sağ arkus aorta ile aberran sol subklavian arter bulunur. Embriyolojik olarak sol CCA ve

subklavian arter arasında devamlılık yoktur. Aberran sol subklavian arter, inen aort çıkışındaki yerel genişleme olarak görülen divertikülden (Kommerrell's divertikül) çıkmaktadır (1,2,3).

Bu anomali sol arkus aorta ve aberran sağ subklavian arter anomalisinin ayna yansımadır. Sıklıkla belirti vermeyen, rastlantısal olarak görülmekle birlikte bazı olgularda en sık rastlanan yakınmalar trakea ve özofagus olan basıya bağlıdır. Trakeaya olan basıya bağlı solunum güçlüğü gibi yakınmalar en sık çocukluk çağında ortaya çıkar ve pek çok yazar bronşial astımı anımsattığını belirtir (3). Bu olgularda cerrahi tedavi yakınmaların kaybolmasına neden olur.

Erişkin çağda trakeanın rijid olması nedeniyle özofagus basısına bağlı yutma güçlüğüne neden olmaktadır (3). Yutma güçlüğü katı gıdalara karşı olup disfaji lusoria adını alır. Bizim olgumuzda yutma güçlüğü yakınmaları ile başvuruda bulunmuştu.

Eğer divertiküler oluşum veya aortada anevrizmal genişleme olursa omuz, boyun ve toraksta yerel ağrı ortaya çıkar. Tromboembolitik olaylara ikincil, sol üst ekstremitede iskemi oluşabilir. Bazı olgularda divertikülün yırtılması olabilir ve mortalitesi yüksektir.

P-A akciğer radyogramlarında herhangi bir anormallik saptanmamakla birlikte bazı olgularda özellikle arkus aortanın sağ yerleşimli olduğu durumlarda üst mediastinal genişleme ve arkus aortanın sağ yerleşimli olduğu görülebilir. Tanı BT veya MRG inceleme ile tam olarak konulabilir. Arteriografi tanıda altın yöntem olmakla birlikte günümüzde özellikle cerrahi yaklaşım düşünülen olgularda, cerrahi öncesi anatomik yapının daha belirgin ortaya çıkarılması amacıyla kullanılmaktadır.

Asemptomatik olgularda tedavi konservatif olup, yutma güçlüğü ve solunum zorluğu yakınmaları ile gelen olgularda cerrahi tedavi uygulanmaktadır.

KAYNAKLAR

- 1- **Fernandez-Lahera J, Gomez Mendieta MA, Mayoralas Alises S, Diaz Lobato S.** Aberrant left subclavian artery associated with Kommerrell's diverticulum: Chance Finding in a 75-year-old patient. Arch Bronconeumol 2005; 41: 57-58
- 2- **Cina CS, Arena GO, Bruin G, Clase CM.** Kommerrell's diverticulum and aneurysmal right-sided aortic arch: acase report and reviev of the literature. J Vasc Surg 2004; 39(6): 1360-1361
- 3- **Morel V et all.** Two cases of asthma revealing a diverticulum of Kommerrell. Respiration 2002; 69: 456-60